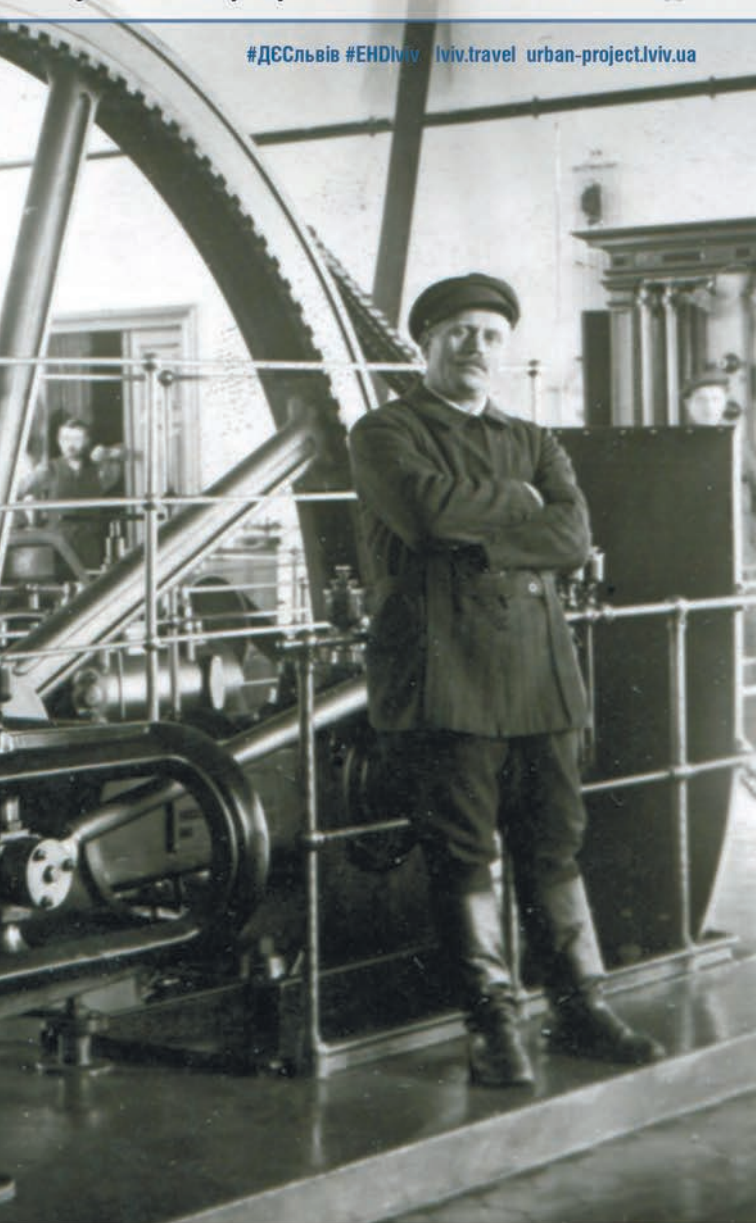

ДНІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПАДЩИНИ

8-10
вересня
2017

Пульс міста: фабрики, шпиталі та освітні заклади

#ДЄСльвів #ЕНДlviv lviv.travel urban-project.lviv.ua

Програма заходів у рамках
Днів європейської спадщини на сайтах:
www.lviv.travel
www.urban-project.lviv.ua

Редакція: Ігор Сьомочкін, Олександра Провозін, Ганна Кіцілінська
Верстка: Василь Радковець-молодший
Автор концепції дизайну: Ярослав Туренко
Друк: Галицька видавнича спілка
Тираж: 2500

Велика подяка всім екскурсоводам, науковцям, представникам міського самоврядування, фондам архівів та музеїв, зокрема Міському медіархіву Центру міської історії та всім партнерам за надані текстові та фотоматеріали. Частина використаних фотографій із приватних колекцій Котлобулатових, Олександра Денисенка, фондів НУ «Львівська політехніка», архіву музею «Територія Терору», сайту «Фотографії старого Львова», колекції Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного. Фото обкладинки з колекції І. Котлобулатова, бл. 1914 р.

Буклет розповсюджується безкоштовно

Усі права захищені ©

ДНІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПАДЩИНИ

European heritage days, або Дні європейської спадщини, відбуваються кожного вересня у країнах, які приєднались до Європейської культурної конвенції. Офіційно започатковані Радою Європи у 1991 році. Це дні, коли маловідомі закриті споруди відкривають свої двері для відвідувачів, щоби розповісти таємниці, приховані за їхніми фасадами. Традиція покликана привернути увагу до культурної спадщини та її ролі у розвитку сучасного суспільства.

ІДЕЯ

Культурна спадщина LIVE – так можна окреслити ідею, яка вже близько 30 років активує мільйони європейців. Принцип простий: один раз на рік відкрити двері зазвичай недоступних для огляду пам'яток і завдяки організації різного роду заходів «оживити» їх. Ідея святкування Днів європейської спадщини належить колишньому міністру культури Франції Жаку Лангу. У 1984 році за його ініціативою були організовані Дні відкритих дверей у Франції, які відбулись під гаслом «культурній спадщині - нове життя». Експериментальний проект набув такого неймовірного резонансу, що наступного року ця ініціатива була затверджена на конференції Ради Європи.

ДНІ СПАДЩИНИ У ЛЬВОВІ

Традиційно щороку країни Європи обирають певну тему та організовують різноманітні заходи під єдиним гаслом. Цьогорічні Дні європейської спадщини у Львові пройдуть під темою “Пульс міста: фабрики, шпиталі та освітні заклади”.

ЯК ВЗЯТИ УЧАСТЬ?

Усі заходи в рамках Днів європейської спадщини є безкоштовними і базуються на ініціативі людей, яким не байдужа історія їхнього міста. Кількість місць на більшість заходів обмежена. **Реєстрація триватиме з 4 вересня 15:00 до 7 вересня 15:00 на сайті www.lviv.travel, а також з 10:00 до 18:00 за телефоном +38 067 37 33 652.**

МІСЬКИЙ ОБРАЗ ЛЬВОВА

«Туристичний» Львів. Середмістя, оточене колись оборонними валами, площа Ринок з прилеглими вулицями, собори і театри – ось невеликий перелік того, що найчастіше пропонується для огляду гостей і мешканців Львова. Але ж Львів був надзвичайно живим і динамічним містом, яке постійно розвивалося і наповнювалося новим змістом і життєвими історіями, які пульсують і досі. Житлові й промислові будівлі, навчальні заклади, лікарні, банки, виробничі цехи – усі вони є цікавими зразками історичної спадщини, і далеко не всі із них завоювали належну увагу, і часом самі ж львів'яни навіть не здогадуються про їх існування.

Присутність таких об'єктів спадщини або пам'яті про них у нашій історії – це умова творення цілісного образу міста. Наприклад, промислова спадщина. Попри існуючу думку, що Львів ніколи не був промисловим містом, в ньому завжди діяло багато підприємств різних галузей виробництва – металургійної, хімічної, фармацевтичної, харчової, будівельних матеріалів. Варто видобути з минулого хоча би найбільш успішні, створені талановитими підприємцями, фанатами своєї справи, ентузіастами промислового розвитку Львова, людьми, яких вже давно немає – вони жили в різні часи, походили з різних соціальних груп, сповідували різні релігії та різні погляди. Вони не тільки збагачувалися завдяки наполегливій праці, але й бачили в розвитку промисловості шлях до процвітання міста. Переважна більшість цих ентузіастів мали активну громадянську позицію, упродовж багатьох років були радними міської ради міста – депутатами, очолювали чи активно працювали у професійних організаціях і товариствах, були щедрими меценатами. Завдяки їм у Львові збудовано чимало визначних споруд, поповнювалися фонди львівських музеїв, створювалися навчальні заклади, стипендії

для талановитих інженерів, митців. Разом з великими промисловими підприємствами існувало багато більших та менших ремісничих майстерень, власники яких цілком задовольняли потреби городян в усіх можливих галузях.

Проектовані та реалізовані кращими львівськими архітекторами споруди торговельного та промислового призначення були виконані на найвищому професійному рівні – криті ринки, торговий центр «Магнус»; збудовані в цей період численні промислові споруди – фабрика «Меркурій» (комплекс Хлібзаводу №1), Львівський газовий завод, фабрика лікерів та горілок Бачевських, кондитерська фабрика «Бранка», трамвайні депо, електростанція, млини, лакофарбна фабрика, хіміко-фармацевтична фірма «Лаокоон» та інші.

Визначні львівські архітектори з успіхом вирішували завдання побудови як адміністративних споруд, так і житлових комплексів, а також споруд спеціального призначення – шкільних та інших освітніх будинків, взірцево розпланованих медичних та лікувальних установ і санаторіїв. Майже всі зведені в той час споруди і тепер використовуються за призначенням – комплекс будинків Львівської політехніки, всі школи в центральній частині міста, Академія міжнародної торгівлі; комплекс медичних установ – тепер Львівський національний медичний університет, Охматдит, Львівський клінічний госпіталь прикордонної служби, лічниця ім. А. Шептицького.

Всі ці різномірні об'єкти поєднуються в суцільне мереживо і малюють неповторний образ міста, що може бути як урочисто-святковим, так і трагічно-болісним, але таким прекрасним у своїй справжності.

Ірина Котлобулатова, Олександра Провозін

ПОЛІХРОМІЯ НА ФАСАДАХ БУДІВЕЛЬ ЛЬВОВА 2-ОЇ ПОЛОВИНИ 19 СТОЛІТТЯ – МАТЕРІАЛИ, ТЕХНІКИ ТА ЇХ ВИРОБНИКИ

Поліхромія фасадів будівель Львова 2-ої половини 19 ст. заслугоує всебічного дослідження завдяки значній кількості збережених об'єктів та достатній джерельній базі, зокрема у тогочасних рекламних оголошеннях, статтях у періодиці, адресних книгах та каталогах продукції.

Поліхромія була одним із найважливіших засобів виразності періоду, особливо після 1885 року, коли нове будівельне законодавство не мало обмежень щодо кольору. Так застосовувались поліхромні техніки (розписи рекламні та декоративні, пофарбування згідно певної архітектурної концепції) та поліхромні матеріали (обличкувальна цегла та камінь, майоліка, дерев'яні елементи, дахівка, ґонт, сланець та фарбоване покривельне залізо). Мову поліхромних засобів активно впроваджували тогочасні провідні архітектори – Ю. Захаревич, І. Левинський, Е. Ковач, К. Мокловський, І. Долинський, М. Ковальчук, Ю. Сосновський, Я.&К. Шульци, Т. Тальовський, Н. Луцкевич, Ф. Скворон, Я. Рисяк та К. Бобулік. Період характеризувався підйомом науково-технічного прогресу, захопленням машинним виробництвом. Була створена потужна матеріальна база з місцевих фабрик та майстерень, на ринок вийшли певні закордонні виробники.

Єдиним значним виробником фасадних фарб для Львова була віденська фабрика К. Кронштейнера (з 1886), що виготовляла 38-50 відтінків. Це забезпечувало складне пофарбування відповідно до пластики архітектурного рельєфу. Крім того, фасади вкривались багатоманітними рекламними та декоративними розписами, що потребують ґрунтовних досліджень. Мозаїки вироблялися австрійськими компаніями «Franz Mayer

Königliche Bayerische Hofkunstanstalt für Glasmalerei» та «Tiroler Glasmalerei und Mozaik Anstalt». Через відсутність місцевих виробників вони не були так поширені як майолікові елементи, дахівка та кольорова облицювальна цегла, що виготовлялись місцевими фабриками керамічних виробів (І. Левинського, братів Мунд, братів Жендовських, Б. Нойвонера, Й. Менкеса, «Stillerówka», «Reiss», «Krasuczyn»), а також фабриками у Глинську, Дрогобичі (Г. Слівінського), Коломиї тощо. Водночас багато керамічної продукції експортувалися з Чехії, Австрії, Румунії, Німеччини за низькими цінами, що забезпечило велике різноманіття продукції. Покрівельну бляху завозили зі Селезії, звідти ж везли сланець, яким перекривав дахи А. Кампель, також для цього використовували асфальт, що виробляли з 1860-тих на Львівській фабриці асфальту В. Шеліги Лішкевича. Місцева фабрика Братів Вчелаків виготовляли дерев'яні конструктивні та декоративні елементи.

Загалом, у 2-й половині 19 ст. на львівських фасадах більше поширення отримала поліхромія будівельних матеріалів (що вироблялись окремими фабриками), ніж поліхромія технік (що вироблялись окремими майстрами). Отож всі мануфактурні аспекти створення поліхромних технік і матеріалів у Львові були розроблені у 2-й половині 19 століття, що підготувало матеріальні передумови для розробки нової естетики поліхромії початку 20 ст.

Тетяна Казанцева, Сергій Леонов

П'ЯТНИЦЯ, 8 вересня

14:00-15:30	МИСТЕЦЬКІ МУРИ: ІСТОРІЯ БУДІВЛІ ХУДОЖНЬО-ПРОМИСЛОВОЇ ШКОЛИ	10
15:30-16:15	ДОРОГАМИ СТАРОЇ КАХЛЯРНІ	10
16:30-17:15	ДОРОГАМИ СТАРОЇ КАХЛЯРНІ	10
17:00-18:30	АСТРОНОМІЯ ЯК ВІЗИТІВКА ЛЬВОВА ДРЕВНЬОГО І СУЧАСНОГО	11
18:00-20:00	ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ "МІСТА, ЩО ЗНИКАЮТЬ". АРТ-ПРОЕКТ ПЕТРА СМЕТАНИ	11
18:30-20:00	АСТРОНОМІЯ ЯК ВІЗИТІВКА ЛЬВОВА ДРЕВНЬОГО І СУЧАСНОГО	11

СУБОТА, 9 вересня

12:00-13:00	СТУДМІСТЕЧКО НУ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»: ІСТОРІЯ РОЗБУДОВИ	12
12:00-12:30	КРЕАТИВНИЙ ПРОСТІР !FESTREPUBLIC	12
12:00-13:00	ПРОСТІР СИХОВА: КООРДИНАТНА СИСТЕМА ГРОМАДСЬКИХ СПОРУД	13
12:40-13:10	КРЕАТИВНИЙ ПРОСТІР !FESTREPUBLIC (ENG)	12
13:00-14:00	РЕМА: ІСТОРІЯ ПЕРЕТВОРЕНЬ	13
13:00-13:30	ФАБРИКА ЛЕВИНСЬКОГО	14
13:00-14:00	ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ ЛЬВІВВОДОКАНАЛУ	14
13:00-15:00	СНЕРСНЕЗ LA FEMME АБО ЖІНОЧИЙ СЛІД В ІСТОРІЇ ЛЬВОВА	15
14:00-16:00	АЛЬФРЕД ЗАХАРЄВИЧ – ПІОНЕР ЗАЛІЗОБЕТОННОЇ АРХІТЕКТУРИ ГАЛИЧИНИ	15
14:00-15:00	1909: НОВА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ ДЛЯ ЛЬВОВА	16
14:00-15:30	АРХІВНІ ТРАДИЦІЇ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНА СПАДЩИНА УНІВЕРСИТЕТУ	16
15:30-16:30	НАЙСТАРИША ПИВОВАРНЯ ЛЬВОВА	17
16:00-18:30	ПУЛЬС МІСТА: КЛЕПАРІВ	17
16:00-17:30	ПОЛІХРОМІЯ НА ФАСАДАХ БУДІВЕЛЬ ЛЬВОВА 2-ОЇ ПОЛОВИНИ 19 СТ. – МАТЕРІАЛИ, ТЕХНІКИ ТА ЇХ ВИРОБНИКИ	18
16:00-17:30	ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА БОЙНЯ (М'ЯСОКОМБІНАТ)	18

16:00-17:30	ІМПОРТ ТА ЕКСПОРТ ЛЬВІВСЬКИХ ДЕКОРАТИВНИХ ЗАСКЛЕНЬ НА ПОЧАТКУ 20 СТ.	19
16:30-19:00	«ЛЬВІВ МІЖ РЯДКІВ». ПІШОХІДНИЙ КВЕСТ	19
18:00-19:30	З ІСТОРІЇ ЛЬВІВСЬКИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	20

НЕДІЛЯ, 10 вересня

11:00-12:00	АКТОВА ЗАЛА ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ	20
11:30-12:30	«ДІМ ЗДОРОВ'Я» ДОКТОРА СОЛЕЦЬКОГО: МИНУЛЕ І СУЧАСНЕ	22
12:00-13:00	ЛЬВІВСЬКА ЛАБОРАТОРІЯ ДЛЯ ЯНА МАТЕЙКА	21
12:00-13:00	ЖИТТЯ МІСТА В ОДНІЙ ВУЛИЦІ	21
12:00-12:30	ТАЄМНИЦІ РЕСТАВРАЦІЇ ЄЗУЇТСЬКОЇ КОЛЕГІЇ	22
12:30-14:30	ІСТОРІЯ ПЕРШОГО ДЕПО, ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАМВАЮ ТА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ У ЛЬВОВІ	23
13:00-13:40	КОЛИШНІЙ БУДИНОК ВІЙСЬКОВИХ ІНВАЛІДІВ	23
13:00-14:00	«ДІМ ЗДОРОВ'Я» ДОКТОРА СОЛЕЦЬКОГО: МИНУЛЕ І СУЧАСНЕ	22
13:00-15:00	СHERCNEZ LA FEMME АБО ЖІНОЧИЙ СЛІД В ІСТОРІЇ ЛЬВОВА	24
13:00-15:00	НЕВІДОМІ ПОХОВАННЯ ВІДОМИХ ЛЬВІВ'ЯН	24
14:00-14:40	КОЛИШНІЙ БУДИНОК ВІЙСЬКОВИХ ІНВАЛІДІВ	23
14:00-15:00	ЗАГАЛЬНИЙ ШПИТАЛЬ – ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА КЛІНІЧНА ЛІКАРНЯ	25
14:00-16:00	ПРОМИСЛОВИЙ ЛЬВІВ	25
15:00-17:00	«МІСТО ДРЕВНЄ – МІСТО МОЛОДЕ»	26
15:00-17:00	ІСТОРІЯ ПЕРШОГО ДЕПО, ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАМВАЮ ТА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ У ЛЬВОВІ	23
15:30-16:30	ЗАГАЛЬНИЙ ШПИТАЛЬ – ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА КЛІНІЧНА ЛІКАРНЯ	25
16:00-17:30	БУДИНОК ТА ФАБРИКА Ш. МАЛОХЛЄБА	26
16:00-18:30	ПУЛЬС МІСТА: КЛЕПАРІВ	27
16:00-18:30	ІСТОРІЯ ПРОМИСЛОВОСТІ ПІДЗАМЧЕ. ВЕЛОПРОГУЛЯНКА	27
16:00-18:00	ФАБРИКА ПОВИДЛА	28
19:00	ОФІЦІЙНЕ ЗАКРИТТЯ	28

8 вересня, п'ятниця

Мистецькі мури: історія будівлі художньо-промислової школи. Екскурсія

Ідея створення мистецької освіти у Львові бере свій початок ще з середини 19 ст. від Художньо-промислової школи (1876 р.). Сьогодні традиції мистецької освіти продовжують Львівська національна академія мистецтв та Львівський державний коледж декоративного і ужиткового мистецтва ім. І. Труша, які містяться у споруді, збудованій 1909 року для Художньо-промислової школи. Участь в екскурсії – гарна нагода оглянути історичну споруду, довідатись про історію мистецької освіти та побачити ще один навчальний корпус ЛНАМ, в якому розміщені кафедри та творчі майстерні.

🕒 ПТ 14:00-15:30

📍 Академія мистецтв,
вул. Кубійовича,
38

🗣 Яців Роман, про-
ректор з наукової
роботи ЛНАМ

👤 30 осіб, попередня
реєстрація

🕒 ПТ 15:30-16:15
ПТ 16:30-17:15

📍 ТзОВ «ОКС»,
вул. В. Стуса, 25-27

🗣 Оксана Чепурна,
директор ТзОВ
«ОКС», заслужений
художник України

👤 10 осіб, попередня
реєстрація

Дорогами старої кахлярні. Екскурсія

У самого підніжжя Снопківської височини, де колись закінчувалось місто, заховалася будівля колишньої «Крайової фабрики кахлевих печей» – ледь не єдина цегольня у Львові, яка збереглася до наших часів. Значні поклади глини на цих територіях сприяли колись появі десятків цегляних фабрик. Так виникла фабрика Берла Нойвонера, територія якої включала цегольню, кахлярню і приватну кам'яницю Нойвонерів. Вже понад 100 років фабрика виробляє кахлі, процес виготовлення яких учасники екскурсії зможуть побачити на власні очі.

Астрономія як візитівка Львова древнього і сучасного. Лекція

Перша згадка про Львів у друкованій книзі міститься в астрономічному трактаті. В першому описі міста згадано астрономію. У перших школах столиці Русі вивчали астрономію. Про це, а також про сонячні годинники, астрономічну символіку у першодруках, в іконописі, у розписах церков та архітектурі Львова, про заснування першої в Україні астрономічної обсерваторії, можна буде довідатися під час презентації.

🕒 ПТ 17:00-18:30
ПТ 18:30-20:00

📍 Астрономічна обсерваторія ЛНУ ім. Івана Франка, вул. Кирила та Мефодія, 8

🗣️ Олег Петрук, д. фіз.-мат. наук, пров. наук. співробітник Інст. прикладних проблем мех.мат. НАН України

👤 Вхід вільний

Міста, що зникають. Арт-проект Петра Сметани

Непомітно, проте невпинно, змінюється простір навколо нас: щоденний рух містом, споглядання тих самих вулиць, звикання до буденного маршруту позбавляють нас здатності помічати постійні зміни, що відбуваються довкола. Характерні елементи міста, яке ми знаємо, з'являються та зникають, формуючи цілком нові реалії. Плинна трансформація такого явища як урбаністичний пейзаж є безконечною. Вона все більше і більше розмиває первинний задум творців даного простору. Цікаво на якому етапі таких перетворень знаходимось ми?

🕒 ПТ 18:00-20:00 відкриття виставки

Виставка триватиме до кінця вересня

📍 Музей Міста, підземелля Ратуші, пл. Ринок, 1, вхід біля фонтану "Нептун"

🗣️ Петро Сметана, художник, стипендіат програми Gaude Polonia, член спілки художників України, куратор Катерина Гай

👤 Вхід вільний

🕒 СБ 12:00-13:00

📍 Головний корпус
НУ «Львівська
політехніка»,
вул. С. Бандери, 12

🗣️ Ірина Русанова,
арх., доц., канд. арх

👤 20 осіб, попередня
реєстрація

🕒 СБ 12:00-12:30 УКР
СБ 12:40-13:10 ENG

📍 !FESTrepublic,
вул. Старознесен-
ська, 24-26, вхід з
вул. Кордуби

🗣️ Тарас Маселко,
керівник PR-відділу
Холдингу емоцій
«!FEST»

👤 20 осіб, попередня
реєстрація

9 вересня, субота

Студмістечко НУ «Львівська політехніка»: історія розбудови. Екскурсія

Комплекс студмістечка «Львівська політехніка» включає в себе гуртожитки, навчальні корпуси та інші споруди для проведення навчальної, наукової діяльності, життя і побуту студентів. Розбудова студмістечка почалась з 1955-56 рр. Згодом навколо корпусів виник студентський парк, де в роки німецької окупації встановлено пам'ятний знак на честь загиблих львівських професорів. Нині студентське містечко живе активним життям, здобуваючи не тільки майбутню професію, але й відчуваючи гордість за почесне звання студента-політехніка.

Креативний простір !FESTrepublic. Екскурсія

!FESTrepublic - це місто в місті. Тут є офіс Холдингу емоцій «!FEST», кав'ярня-пекарня «Братванка», клуб !FESTrepublic.club, тут шиють одяг Aviatsiya Halychyny, на території відбуваються фестивалі та виставки. Колись на цій території розташовувався завод «Галичскло», сьогодні ж !FESTrepublic є новою локацією Львова, яка розширює межі туристичного міста.

Простір Сихова: координатна система громадських споруд. Прогулянка

Радянська система планування мікрорайонів передбачала створення стандартних медичних і освітніх закладів. Тому їхнє вписання в буденне життя планованого району було цікавим завданням для архітектора – як зробити оригінальним те, що є типовим для всіх, та як при цьому зберегти функцію. Маршрут проходить через бібліотеки, школи, поліклініки та дитячі садки Сихова. Розповідь про те, як на перетині побуту та запланованих ідей твориться динамічний міський простір, відбудеться на основі матеріалів проекту «Інтерактивний Львів».

РЕМА: історія перетворень. Екскурсія

Екскурсія по заводу радіоелектронної медичної апаратури, що був створений на території старого ремісничого району Підзамче. Законсервована впродовж кількох десятиліть частина міста як режимний об'єкт, з прихodom нових креативних майстерень, переживає нове народження.

🕒 СБ 12:00-13:00

📍 біля бібліотеки №33,
вул. Хуторівка, 24

🗣️ Наталя Мисак, арх.,
дослідниця Центру
міської історії

👤 15 осіб, попередня
реєстрація

🕒 СБ 13:00-14:00

📍 Завод «Рема», вул.
Заводська, 31

🗣️ Іван Татко, інструктор
на Zavod

👤 30 осіб, попередня
реєстрація

Фабрика Левинського. Розповідь-лекція

Фабрика кераміки на вул. Ген. Чупринки, 58 була організована Іваном Левинським у 1888 р. Левинський звертав велику увагу на професійний розвиток гончарства і запровадив його до своєї фабрики, через залучення гончарів, а потім вже і професійних керамістів. У 1912 році на фабриці було відкрито 5 окремих відділів: кахлярський, відділ плиток до підлоги та стін, відділ посуду та декоративних ваз, дрібних керамічних виробів, відділ пластики. Кожен з цих відділів працював як окремий виробничий підрозділ.

🕒 СБ 13:00-13:30

📍 вул. Ген. Чупринки, 58

🗣️ Сергій Іванов-Костецький, арх., канд. арх., доц. каф. ДАС НУЛП

👤 20 осіб, попередня реєстрація

Історія та сучасність Львівводоканалу. Екскурсія

Історія будівництва сучасного корпусу Львівводоканалу на вулиці Зеленій 62-64 розпочинається з 1889 р., коли за дорученням Львівського міського магістрату австрійський інженер Смерк узявся втілювати проект водопостачання м. Львова з механічною подачею води з басейну р. Верещиці. Новий водопровід ввели в дію 9 березня 1901 р., тоді й власне віддали в експлуатацію головну споруду Дирекції львівських водогонів. На сьогодні міська розподільча мережа має протяжність 800 кілометрів.

🕒 СБ 13:00-14:00

📍 Львівводоканал, вул. Зелена, 64, пункт пропуску

🗣️ Ореста Бордун, викладач, доц., канд. геогр. наук

👤 20 осіб, попередня реєстрація

Cherchez la femme або жіночий слід в історії Львова. Екскурсія

Під час прогулянки “Cherchez la femme або жіночий слід в історії Львова” Ви матимете можливість почути про непересічних жінок, що жили, працювали, боролись і творили у нашому місті. Розповідь розкриватиме біографії жінок, які на початку 20 століття займались підприємницькою, науковою і медичною діяльністю. Цікаво, що з-понад 1300 вулиць нашого міста, менше 40 носять імена жінок. Саме тому ми вирішили змістити акценти і присвятити екскурсію жіночому внеску в історію та розвиток Львова.

Альфред Захаревич – піонер залізобетонної архітектури Галичини. Екскурсія

У рамках пропонованого історико-архітектурного туру увага оповідача буде фокусуватися на непересічній особі Альфреда Захаревича (1871-1937) – видатного архітектора і будівельного підприємця Львова 1900-1920-х рр., ініціатора застосування залізобетонних конструкцій системи Hennebique в будівництві Галичини початку 20 ст., проектанта найкращих львівських будівель того часу – зокрема, комплексу Торгово-промислової палати і Технологічного інституту, а також численних промислових об'єктів і мостів.

🕒 СБ 13:00-15:00
НД 13:00-15:00

📍 статуя Діви Марії,
просп. Свободи

🗣️ Соломія Трильовська, екскурсовод

👤 20 осіб, попередня реєстрація

🕒 СБ 14:00-16:00

📍 Музична академія ім. М. Лисенка, вул. Нижанківського, 5 (головний вхід)

🗣️ Ігор Жук, іст. арх., доц. каф. нової і новітньої історії України УКУ, канд. мист.

👤 20 осіб, попередня реєстрація

1909: нова електростанція для Львова. Екскурсія

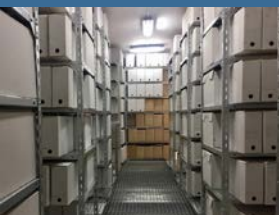
У 1907-1909 роках на території Персенківки споруджено нову електростанцію змінного струму потужністю 6 тисяч кінських сил (4 500 кВт). Це відправна точка в історії одного з ключових промислових об'єктів міста, а також початок нашої мандрівки в минуле електрики у Львові.

🕒 СБ 14:00-15:00

📍 Львівська ТЕЦ-1,
вул. Козельницька,
5, Персенківка

🗣️ Марія Кравченко,
завідувач Музею
історії електрифі-
кації Львівщини

👤 15 осіб, попередня
реєстрація

Архівні традиції та докумен- тальна спадщина університету. Екскурсія

Під час екскурсії учасники ознайомлять-
ся з історією Архіву Львівського універси-
тету, формуванням його збірок і фондів, а
також зможуть оглянути архівні сховища
та ознайомитися з документами відомих
науковців, які працювали у Львівському
університеті у 20 ст.

🕒 СБ 14:00-15:30

📍 Архів університету
ім. І. Франка, вул.
Дорошенка, 41

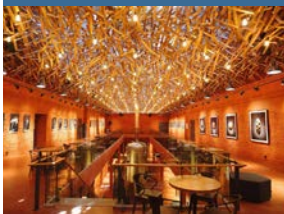
🗣️ Василь Герун,
завідувач архіву
університету ім. І.
Франка, канд. іст.
наук

👤 15 осіб, попередня
реєстрація

Найстаріша пивоварня Львова. Екскурсія

Перший в Україні музей пивоваріння займає площу 600 квадратних метрів напівпідвальних приміщень Львівського пивзаводу. Екскурсія музейно-культурним комплексом пивної історії «Львіварня» покликана ознайомити з історією Львівської броварні та таємницями пивоваріння у Львові.

🕒 СБ 15:30-16:30

📍 Львіварня, вул.
Клепарівська, 18

🗣️ Олена Венцак,
екскурсовод

👤 20 осіб, попередня
реєстрація

Пульс міста: Клепарів. Екскурсія

Колишнє міське село Клепарів: звідки взялася його назва, коли воно стало частиною Львова? Його пульс б'ється вже майже 600 років, його вулиці сьогодні називаються досить парадоксально, його церкви пам'ятають не тільки молитви, на його території вирували майже «шекспіровські пристрасті», про останню роботу львівського ката, про лиху долю краківського ринку, про любов і пиво, про лучників і пожежників, про капелюшковий бізнес і пологовий будинок, про... Приходьте. Буде цікаво.

🕒 СБ 16:00-18:30
НД 16:00-18:30

📍 Театр
Лесі Українки, біля
головного входу

🗣️ Наталія Зубик,
екскурсовод

👤 15 осіб, попередня
реєстрація

Поліхромія на фасадах будівель Львова 2-ої половини 19 ст. – матеріали, техніки та їх виробники. Лекція

Після 1885 р. нове будівельне законодавство не мало обмежень щодо кольору. Застосовувались поліхромні техніки (розписи рекламні та декоративні, пофарбування) та поліхромні матеріали (цегла, майоліка, дерев'яні елементи, дахівка, гонт, сланець). Була створена потужна матеріальна база з місцевих фабрик та майстерень, на ринок вийшли закордонні виробники.

🕒 СБ 16:00-17:30

📍 книгарня «Є»,
просп. Свободи, 7

🗣️ Казанцева Тетяна,
доц. каф. ДОА НУЛП
та Леонов Сергій,
провідний інж. Льв.
центру Інст. космічних досліджень
НАНУ ДКАУ

👤 Вхід вільний

Львівська міська бойня (м'ясокомбінат). Екскурсія

Розповідь про сучасну трансформацію території, яку займала Львівська міська бойня (у радянські часи Львівський м'ясокомбінат) під сучасний діловий бізнес-центр «Промисловий» з просторами для торгівлі, закладів громадського харчування, а також роботи коворкінгів, новітніх виробництв, арт-об'єктів тощо.

🕒 СБ 16:00-17:30

📍 Бізнес-центр «Промисловий», вул.
Промислова, 50/52

🗣️ Богдан Гой, арх.,
канд. арх.,
доц. НУЛП

👤 20 осіб, попередня
реєстрація

Імпорт та експорт львівських декоративних засклень на початку 20 ст. Розповідь-лекція

У понад сотні львівських будівель збереглися класичні кольорові вітражі початку 20 ст., та ще приблизно стільки ж адрес із псевдовітражами. Деякі з них виготовлялися у Львові, а щось привозили з-за кордону. Знову ж таки була й певна категорія продукції, яка виготовлялася в нас на експорт та була доволі відомою за межами Львова.

Вашій увазі будуть представлені основні тенденції імпорту та експорту вітражів і декоративних засклень у Львові на початку 20 ст.

Львів між рядків. Пішохідний квест

«Читати» місто можна в різний спосіб: через історичні нариси, художні романи, власні замальовки, спогади або фотографії. Пропонуємо вам відкрити для себе інший Львів через міський пішохідний квест. Головне, що вам потрібно: уважність до деталей та любов до нашого міста. Впевнені, під час гри воно відкриється вам з незвичайного ракурсу! Команда-переможець отримає чудові книжки від інтернет-крамниці «Ще одну книжку!» та листівки від «UA-TRAVELS. Цікаві мандрівки Україною»

🕒 СБ 16:00-17:30

📍 Музей Міста, підземелля Ратуші, вхід біля фонтану «Нептун»

🗣️ Марія Шумська, мистецтвознавець, вітражист-реставратор

👤 Вхід вільний

🕒 СБ 16:30-19:00

📍 Фонтан «Адоніс» навпроти «Атласу», пл. Ринок

🗣️ Наталя Михальченко, історик, редактор сайту UA-Travels

👤 20 осіб, попередня реєстрація

З історії львівських промислових підприємств. Розповідь-лекція

Вашій увазі пропонуються історії виникнення деяких підприємств, а також їх засновників – промисловців завзятих, відомих та успішних. Варто згадати їх прізвища, спробувати уявити, якими вони були, що виділило їх з великого числа ремісників, аптекарів та інших громадян Львова, як через злети, ризики та падіння вони приходили до успіху.

🕒 СБ 18:00-19:30

📍 Музей Міста, підземелля Ратуші, пл. Ринок, 1, вхід біля фонтану «Нептун»

🗣️ Ірина Котлобулатова, дослідниця Львова

👤 Вхід вільний

10 вересня, неділя

Актова зала Львівської політехніки. Екскурсія

Головний корпус Львівської політехніки, побудований у 1877 р. згідно з проектом Юліана Захаревича, належить до найвідоміших громадських споруд Львова другої половини 19 ст. У головному корпусі багатством і вишуканістю архітектурних форм італійського неоренесансу виділяється актовна зала, прикрашена живописними панно авторства учнів відомого польського художника Яна Матейка.

🕒 НД 11:00-12:00

📍 НУ «Львівська політехніка», вул. С. Бандери, 12

🗣️ Богдан Посацький, проф. каф. містобуд. НУЛП, канд. арх.

👤 Вхід вільний

Львівська лабораторія для Яна Матейка. Розповідь

Реставрація монументальних полотен з циклу «Тріумф Прогресу» (1888-1992рр., Краківська школа мистецтв, за проектом Яна Матейка) з Актової зали Національного університету «Львівська політехніка» була ініційована директором Інституту архітектури професором Б. Черкесом. Проведено превентивні заходи реставрації, які стали першим і найважливішим етапом збереження цих пам'яток декоративно-монументального живопису від подальших руйнувань. Проект реалізували у 2015 р. В. Радомська, Н. Піддубна, М. Друль.

Життя міста в одній вулиці. Екскурсія

Вулиця князя Романа – серед рекордсменів по кількості довоєнних написів, збережених до наших днів. Славетні вчені, громадські діячі, популярні скульптори, регіональні виробники, революціонери, терорист та сатирик назавжди залишили слід на цій одній з львівських артерій. Родинні спадки, нафтові компанії, елітні школи, готель та приватні будинки – це все творить притаманну Львову яскраву мозаїку, що ілюструє насичене суспільне життя міста. Побачити на власні очі та почути реальні історії – можливість пізнати Львів ще краще.

🕒 НД 12:00-13:00

📍 НУ «Львівська політехніка», вул. С. Бандери, 12 (актова зала)

🗣️ Віолетта Радомська, худ.-рест. вищої категорії, викл. каф. ДОО, ІАРХ, НУЛП та Наталія Піддубна, аспірант та викл. каф. РАМС, ІАРХ, НУЛП

👤 Вхід вільний

🕒 НД 12:00-13:00

📍 Пам'ятник королю Данилу, пл. Галицька

🗣️ Іванна Гонак, зав. каф. менеджменту ПІ МАУП, к.е.н., екскурсовод, та Ксенія Бородін, доц. каф. філології УКУ, к.ф.н.

👤 20 осіб, попередня реєстрація

Таємниці реставрації єзуїтської колегії. Екскурсія

Будівля колишньої єзуїтської колегії – приклад навчального закладу епохи пізнього бароко. Зараз тут знаходиться школа №62. Будинок колегії споруджувався одночасно з костелом єзуїтів на початку 17 століття. Нещодавно, в рамках проекту «Муніципальний розвиток та оновлення старої частини міста Львова» спільно з управлінням освіти, було відреставровано головний фасад будівлі. Поговоримо про історію побудови колегії, про її особливості і дізнаємося, що таке гарантійний термін реставраційних робіт.

🕒 НД 12:00-12:30

📍 пл. Яворського, навпроти входу в Костел єзуїтів

🗣️ Тетяна Балуква, арх. Нім. тов-ва міжнародного співробітництва GIZ

👤 15 осіб, попередня реєстрація

«Дім здоров'я» доктора Солецького: минуле і сучасне. Екскурсія

Санаторій доктора Солецького є яскравим прикладом пізньої народно-романтичної течії львівської сецесії. Стрімкі дахи, мальовничі вежі, декоративні керамічні панно. Архітектор О. Лушпинський не лише вдало використав мотиви гуцульського дерев'яного будівництва та народної орнаментики, але й вирішив проблему інтеграції споруди в ландшафт – в оточуючий її сад. Не забув він і про призначення споруди, яке вона виконує й досі – вже понад сто років!

🕒 НД 11:30-12:30
НД 13:00-14:00

📍 вул. Личаківська, 107, вхід з вул. Рєпіна

🗣️ Тетяна Цюлюпа, інженер, екскурсовод
Лев Капчук, лікар-кардіолог
Військово-медичного клінічного центру ДПСУ

👤 20 осіб, попередня реєстрація

Історія першого депо, електричного трамваю та електростанції у Львові. Екскурсія

У 1894 р. на відкриття Крайової виставки запрацював перший у Галичині та другий в Україні електричний трамвай, який був символом прогресу модерного міста. Львів стає четвертим містом Австро-Угорської імперії та сорок четвертим у Європі, яке отримує найсучасніший міський регулярний громадський транспорт. У 1896 році місто купує мережу електричного трамвая і електростанцію. Тоді ж засновується підприємство «Міські заклади електричні» – МЗЕ, яке здійснювало управління електростанцією і трамвайним господарством.

Колишній будинок військових інвалідів. Екскурсія

Під час урочистого перебування цісаря Австрійської імперії Франца Йосифа I у Львові у 1851 році представники міста подали прохання про зведення Будинку військових інвалідів для вояків Галичини, скалічених у боях. Імператор задовольнив прохання, і було зведено будівлю за планом австрійського архітектора данського походження Теофіла ван Гансена, учня видатного архітектора Карла Фрідріха Шінкеля. Сьогодні у будівлі розташовується Львівський державний університет безпеки життєдіяльності.

🕒 НД 12:30-14:30
НД 15:00-17:00

📍 трамвайне депо,
вул. Сахарова, 2

🗣️ Олександр Арістархов, екскурсовод,
мистецтвознавець,
магістр ЛНАМ

👤 30 осіб, попередня реєстрація

🕒 НД 13:00-13:40
НД 14:00-14:40

📍 Університет БЖД,
вул. Клепарівська,
35, пункт пропуску

👤 20 осіб, попередня реєстрація

Cherchez la femme або жіночий слід в історії Львова. Експерсія

Під час прогулянки «Cherchez la femme або жіночий слід в історії Львова» Ви матимете можливість почути про непересічних жінок, що жили, працювали, боролись і творили у нашому місті. Розповідь розкриватиме біографії жінок, які на початку 20 століття займались підприємницькою, науковою і медичною діяльністю. Цікаво, що з-понад 1300 вулиць нашого міста, менше 40 носять імена жінок. Саме тому ми вирішили змістити акценти і присвятити експерсію жіночому внеску в історію та розвиток Львова.

🕒 СБ 13:00-15:00
НД 13:00-15:00

📍 статуя Діви Марії,
просп. Свободи

🗣️ Соломія Трільовська,
експерсвод

👤 20 осіб, попередня
реєстрація

Невідомі поховання відомих львів'ян. Експерсія

Знайти біографіями львів'ян, які творили наше місто і впливали на його розвиток, можна в різний спосіб: через книги, статті, фільми, спогади, листи. Всі вони жили в різні часи та епохи, але є місце, де стираються часові рамки і де зібрано більшість видатних імен Львова – це Личаківський некрополь. Поговоримо про підприємців Р. Домса, Ф. Мозера, А. Братковського, ректора Л. Жмурка та багатьох інших.

🕒 НД 13:00-15:00

📍 Личаківське
кладовище,
головний вхід

🗣️ Ігор Мончук,
дослідник львівської історії

👤 25 осіб, попередня
реєстрація

Загальний шпиталь – Львівська обласна клінічна лікарня. Екскурсія

Початок функціонування Загального шпиталю (тепер ЛОКЛ) датується кінцем 18 ст., відколи шпиталь Боніфратрів був переведений у приміщення Колегії Піярів. Саме тут вперше в Галичині започатковані усі медичні спеціальності: терапія, хірургія, педіатрія, психіатрія, дерматологія, акушерство, гінекологія, офтальмологія, неврологія, урологія, отоларингологія, онкологія, нейрохірургія, рентгенологія тощо.

Промисловий Львів. Екскурсія

Місто Львів – велике місто, з добре розвинутою інфраструктурою та чисельністю жителів, яка скоро досягне мільйону. А отже можна сказати, що й промислова частина є невід’ємною складовою міста. Історично склалось так, що в другій половині 20 ст. Львів пережив індустріальний бум. На жаль, на даний момент багатьох підприємств припинило свою діяльність з різних причин. Значна частина з цих споруд представляє цінну промислову забудову, що несе відбиток індустріального минулого міста Львова.

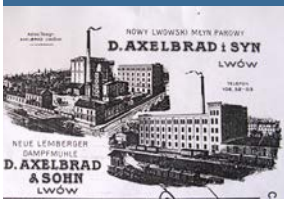

🕒 НД 14:00-15:00
НД 15:30-16:30

📍 Львів. обл. клінічна лікарня, вул. Чернігівська, 3, біля ЛОР відділення ЛОКЛ

🗣️ Оксана Стадник,
зав. оргметодвідділом ЛОКЛ

👤 15 осіб, попередня реєстрація

🕒 НД 14:00-16:00

📍 пл. Старий Ринок

🗣️ Віктор Собчук,
ландшафтний архітектор

👤 15 осіб, попередня реєстрація

«Місто древнє – місто молоде»: індустріальний Львів на кінохроніках та архівних фотографіях. Розповідь-лекція

🕒 НД 15:00-17:00

📍 Центр міської історії, вул. Богомольця, 6

🗣️ Богдан Шумилович,
керівник Міського
медіаархіву Центру
міської історії

🚶 Вхід вільний

Працівники Центру міської історії Б. Шумилович та О. Маханець представлять колекції Міського медіаархіву які показують індустріальний Львів. Це кіноновини, приватні та інституційні фото та хронікально-документальні сюжети, які слугують своєрідним літописом промислового Львова. Також ми покажемо телестрічку, створену режисерами та операторами Львівського телебачення на початку 1970х років про найважливіші промислові гіганти Львова, які мали на меті перетворити старе буржуазне місто у молоду соціалістичну утопію.

Будинок та фабрика Ш. Малохлеба. Екскурсія та майстер-клас з швидких замальовок

🕒 НД 16:00-17:30

📍 вул. Горської, 5

🗣️ Леонов Сергій,
провідний інженер Льв. центру
Інст. космічних досліджень НАНУ
ДКАУ та Казанцева
Тетяна, доц. каф.
ДОА НУЛП

🚶 Вхід вільний

Екскурсія, що знайомить з історією та архітектурою власного будинку і фабрики водних pomp Шимона Малохлеба, зведених у 1912-1913 Я. Кайпертом та О. Остеном. Учасники екскурсії запрошуються до виконання швидких замальовок пам'ятки. Така техніка є методом вивчення архітектури шляхом інтуїтивного аналізу, допомагає зрозуміти та передати дух місця. Працювати в такій техніці може кожен, незалежно від досвіду та освіти. Необхідно мати блокнот (альбом), маркери, пастель, м'який олівець, акварель та інше на власний вибір.

Пульс міста: Клепарів. Екскурсія

Колишнє міське село Клепарів: звідки взялася його назва, коли воно стало частиною Львова? Його пульс б'ється вже майже 600 років, його вулиці сьогодні називаються досить парадоксально, його церкви пам'ятають не тільки молитви, на його території вирували майже «шекспіровські пристрасті», про останню роботу львівського ката, про лиху долю краківського ринку, про любов і пиво, про лучників і пожежників, про капелюшковий бізнес і пологовий будинок, про... Приходьте. Буде цікаво.

Історія промисловості Підзамче. Велопогулянка

Оглянемо з допомогою двохколісного транспортного засобу Підзамче – місцевість із багатою історією.

Маршрут дозволить оцінити незвичне поєднання сакральної та житлової архітектури, потужних промислових історичних об'єктів, красивої природи із краєвидами на північні околиці міста. Відвідаємо такі пам'ятки як церква святої Параскеви П'ятниці, фабрику Бачевського та ін.

🕒 СБ 16:00-18:30
НД 16:00-18:30

📍 Театр Лесі Українки, біля головного входу

🗣️ Наталія Зубик, екскурсовод

👤 15 осіб, попередня реєстрація

🕒 НД 16:00-18:30

📍 пл. Старий Ринок

🗣️ Готь Остап, аспірант каф. РАМС, Любицький Роман та Солан Степан, аспіранти каф. містобуд. НУЛП

👤 20 осіб, попередня реєстрація

Фабрика повидла

«Три історії фабрики – алкогольна, овочева і культурна» – розповідь про зміни ідентичності будівлі впродовж трьох епох австрійської, радянської і сучасної. Неповторна історія індустріальної споруди, що існує вже понад століття та znana сьогодні як «Фабрика повидла», проілюструє розвиток і світогляд епох. А також розмова про майбутнє, яке ми творимо сьогодні.

🕒 НД 16:00-18:00

📍 Інфо-центр
Фабрики повидла
(будівля за мурами
Фабрики, вул.
Механічна, 1)

🗣️ Євген Поляков,
історик

👤 30 осіб, попередня
реєстрація

🕒 НД 19:00

👤 Вхід
по запрошеннях

Офіційне закриття

КОНТАКТИ

Львівська міська рада – Управління туризму

Площа Ринок 1/к. 103

79006, Львів, Україна

+ 38 032 297 57 53

+38 067 373 36 52

tourism@city-adm.lviv.ua

www.city-adm.lviv.ua

Муниципальный розвиток та оновлення старої частини міста Львова (GIZ)

вул. Богомольця 6/6

79005 Львів, Україна

+38 032 275 13 08

info@urban-project.lviv.ua

www.urban-project.lviv.ua, www.giz.de

Центр
туристичної
інформації

